

Yttrande över SOU 2024:63

Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar

Regeringskansliets diarienummer: Ju2024/01778

Skolinspektionen har beretts möjlighet att yttra sig över ovan nämnda betänkande av Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter. Utredningen har föreslagit att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet.

Skolinspektionens ställningstagande

Skolinspektionen tillstyrker förslaget om att införa en ny generell sekretessbrytande bestämmelse eftersom Skolinspektionen ser att det kan förstärka möjligheterna att utbyta information med andra myndigheter och därigenom förstärka Skolinspektionens arbete med att motverka oseriösa aktörer inom skolväsendet. Skolinspektionen vill samtidigt uppmärksamma regeringen på att Skolinspektionens tillståndsprovning och tillsyn saknar eller har begränsad sekretess vilket kan påverka utlämnande myndighets vilja att lämna uppgifter.

Samtidigt som Skolinspektionen är positiv till införandet av en ny generell sekretessbrytande bestämmelse delar myndigheten utredningens uppfattning att det i stället för ett ytterligare undantag vore att föredra att vända på utgångspunkten och som huvudregel tillåta att uppgifter om enskilda får utbytas mellan myndigheter. Skolinspektionen menar därför att det kan finnas ett behov av att utreda möjligheterna till ett omvänt synsätt inom området med relevanta inskränkningar och undantag för att tillförsäkra enskilda ett adekvat integritetsskydd.

Nedan följer Skolinspektionens synpunkter.

6.3 Ny generell bestämmelse ska införas

Skolinspektionen tillstyrker förslaget eftersom den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen ökar myndigheters möjligheter att utbyta information med

andra myndigheter. Detta då det räcker att den utlämnande myndigheten bedömer att utlämnandet behövs för de syften som anges i bestämmelsen. Ökade möjligheter att utbyta information mellan myndigheter kan förstärka Skolinspektionens arbete med att motverka oseriösa aktörer inom skolväsendet.

Skolinspektionen är en tillsynsmyndighet som genom tillståndsprovning samt granskning av huvudmän och verksamheter verkar för att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolinspektionen har befogenhet att vidta åtgärder för att motverka att olämpliga aktörer kan verka som skolhuvudmän och därmed ges möjlighet att ta emot offentliga medel eller använda skolverksamheter som brottsverktyg.

Skolinspektionen har under året haft ett regeringsuppdrag (U2024/01818) att stärka sin tillsyn och tillståndsprovning för att motverka att kriminella eller olämpliga aktörer verkar i skolväsendet. Syftet är att inom ramen för Skolinspektionens uppdrag bidra till att skydda Sverige mot välfärdsbrott, ekonomisk brottslighet och organiserad brottslighet.¹ Vid fullgörandet av Skolinspektionens uppdrag är det av betydelse att andra myndigheter kan lämna sekretessbelagda uppgifter till Skolinspektionen. Uppgifterna kan innebära att ett tillsynsärende initieras och/eller kan komma att ligga till grund för ett beslut i ett ärende om godkännande eller ett beslut om ingripande med en sanktion enligt skollagen. Utökade möjligheter att få tillgång till vissa uppgifter är därmed en viktig faktor i myndighetens arbete med att motverka att oseriösa aktörer verkar inom skolväsendet. En annan del i Skolinspektionens arbete med att bidra till att skydda Sverige mot välfärdsbrott, ekonomisk brottslighet och organiserad brottslighet är att myndigheten kan lämna information till brottsutredande myndigheter, exempelvis vid tecken på ekonomisk brottslighet som uppmärksammas i samband med ekonomisk granskning. Utökade möjligheter att lämna sådan information till andra myndigheter, vilket utredningens förslag om att införa en ny generell sekretessbrytande bestämmelse medför, kan främja informationsöverföringen.

Skolinspektionen anser att de positiva effekterna av den föreslagna sekretessbestämmelsen för barn och elever överväger de eventuella negativa effekter som förslaget kan medföra. Detta mot bakgrund av att den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen syftar till att underlätta utbytet av sådan information som kan vara nödvändig för myndigheten i arbetet med att motverka olämpliga aktörer inom skolväsendet. Som

¹ Redovisning av regeringsuppdrag, rapport 2024:11, dnr 2024:2408.

exempel har yttrande från Säkerhetspolisen varit avgörande i flera fall där myndigheten återkallat huvudmannens tillstånd att driva skola. I de aktuella fallen har myndigheten, med stöd i uppgifter från en annan myndighet, konstaterat att det funnits en risk att barn och elever på huvudmannens skolor har utsatts för antidemokratisk påverkan. Att stärka möjligheten att utbyta information som kan bidra till att säkerställa att barn och elever får en god utbildning i en trygg miljö är därmed viktigt.

7.2.2 Intresseavvägning

Skolinspektionen vill framhålla behovet av att sekretess i Skolinspektionens tillståndsprövning och tillsyn ses över och förstärks bland annat för att öka viljan hos utlämnande myndigheter att dela information.

Eftersom utlämnande myndighet kommer att beakta mottagande myndighets sekretessbestämmelser inför ett utlämnande vill Skolinspektionen uppmärksamma regeringen på att då Skolinspektionen saknar särskilda sekretessbestämmelser vid tillståndsprövning, och sekretessbestämmelser vid tillsyn är begränsade till att omfatta personliga förhållanden (rakt skaderekvisit), så finns en risk att Skolinspektionen inte skulle få uppgifter från andra myndigheter i samma utsträckning som om uppgifterna hade omfattats av sekretess hos Skolinspektionen. Pågående utredning - Offentlighetsprincipen eller insynslag (SOU 2024:28) - kan medföra att andra sekretessbestämmelser blir aktuella för Skolinspektionen än vad som gäller idag. Risken enligt ovan kvarstår dock oavsett om beslut fattas enligt utredningens förslag.

I ärendets slutliga handläggning har jurist Stefan Opitz, utredare Linda Zetterman och enhetschef Gunnar Persson deltagit.

Torun Rudin
Stabschef

Viktoria Ruggieri
Föredragande, jurist